

INICIATIVES

Noves experiències a Torreciutat

José Alfonso Arregui¹

“Fa molts anys que anem a Torreciutat, i havíem vist tantes vegades les escenes del retaule... Però mai no ens n’havia arribat tan profundament el significat com avui.” Així s’expressava un matrimoni després de veure la projecció del videomapatge El retaule te cuenta, una de les noves experiències que ara es poden viure al santuari.

L’origen de Torreciutat: una devoció mil·lenària

A la província d’Osca, a 24 km de la ciutat de Barbastre, s’alça damunt el riu Cinca l’ermita de Torreciutat, construïda sobre vestigis medievals. Situada en un paratge de gran atractiu natural, al seu costat s’hi conserva una torre de vigilància de l’època àrab que dona nom al conjunt: *turris civitatis*, ‘torre de la ciutat’.

Des del segle XI, els cristians han venerat santa Maria sota l’advocació de Nostra Senyora de Torreciutat. La imatge de la Mare de Déu és una talla romànica de gran bellesa i serenitat en la qual el Nen es mostra assegut als genolls de la seva Mare com en un tron.

Sant Josepmaria Escrivá, fundador de l’Opus Dei, va impulsar la construcció vora l’ermita d’un nou santuari. Volia la pau a les llars i a les ànimes per intercessió de santa Maria. Torreciutat és el *santuari de les famílies*.

Una renovació per a la nova evangelització

El 2021 va culminar una renovació a fons de Torreciutat, una adaptació a les necessitats del pelegrí del segle XXI plasmada en uns quants projectes. Des del punt de vista apostòlic, el més important ha estat la posada en marxa d’una museografia, que té per objectiu facilitar al visitant d’avui la comprensió del que és un santuari marià. No només al creient, sinó també als qui poden estar allunyats de la pràctica religiosa o fins i tot de la fe mateixa.

Amb aquesta perspectiva, van pensar-se amb gran deteniment i professionalitat els continguts i van cuidar-se amb un mirament especial els llenguatges, les maneres d'expressar, les imatges i les locucions, els actors, les músiques, les escenografies... Els mitjans que s'hi han fet servir sintonitzen a la perfecció amb la sensibilitat contemporània, especialment la de la gent jove.

Dos anys de feina i la intervenció de més de 80 professionals van culminar en una proposta que s'insereix plenament en el que es coneix com a *turisme d'experiències*. Es tracta d'una vivència anomenada *immersiva*, en la qual es conjuguen simultàniament diverses percepcions sensorials i una invitació a la interactivitat, a la participació activa per part de l'usuari.

L'Espai Vive la experiencia de la fe

La nau capitana del projecte s'anomena *Espai "Vive la experiencia de la fe"*. Ofereix al visitant cinc àmbits successius en els quals es plantegen qüestions

fonamentals de la vida, i té com a guia del recorregut l'apòstol sant Joan. Els recursos immersius són molt variats: pantalles gegants sincronitzades, taules tàctils, animacions de dibuix lineal, projecció de vídeo sobre plats, escultures hiperrealistes...

L'opinió generalitzada entre els que ja l'han visitat és que posar-se les ulleres de realitat virtual que recreen en 3D l'escena de la

crucifixió del Senyor al Calvari és el més impactant que es pot experimentar. "Veia Jesús tan a prop, patint per nosaltres", deia una persona, "sentint que el podia abraçar físicament i donar-li una mica de consol... que m'he posat a plorar".

L'experiència vol despertar inquietuds latents i obrir nous horitzons. Sobretot, fer-se preguntes a partir de les preocupacions pròpies —fins i tot conflictes i angoixes— amb les quals el visitant ha entrat a l'espai. I facilitar, aleshores, la vivència de la trobada, de l'acollida, del que suposa el consol i la protecció d'una Mare.

Josep Maria, el director creatiu del projecte, va explicar una de les primeres i més commovedores anècdotes relacionades amb aquest espai. Va anar a Torreciutat per ensenyar la nova museografia a una amiga seva, directiva d'alt nivell professional, que es manifestava com a persona atea. En acabar la visita, com és natural, li va preguntar quines impressions li va fer. "Mira, no m'he convertit al cristianisme", va respondre-li amb un somriure, "però quan

arribi a casa trucaré a la meva mare”. L’aparent simplicitat d’aquest propòsit amagava una veritable i profunda conversió, perquè feia vint anys que no hi parlava. “Sí, li trucaré, li demanaré perdó i la perdonaré.” Un dels continguts que havia contemplat l’havia colpit tant interiorment que l’havia portada a reflexionar i a prendre aquesta decisió.

El videomapatge El retablo te cuenta

Una segona actuació que té una gran acollida és el videomapatge *El retablo te cuenta*. Es pretenia que el retaule parlés, que deixés en el visitant la mateixa impressió de profunda admiració de goig que va deixar en sant Josepmaria quan el va veure per primer cop. I, en efecte, aquesta moderna i fascinant tècnica audiovisual ha permès aconseguir-ho. Dura sis minuts i el retaule desplega en aquest temps tota la riquesa de contingut a través d’un diàleg entre sant Josepmaria i la Verge Maria. Les seves paraules recorren les diverses escenes i ofereixen una ensenyança profunda sobre el camí de la felicitat. La idea base d’aquesta gran projecció és l’amor i les diferents formes en què es manifesta: a través del servei, del sacrifici, del treball i de l’entrega. “M’he quedat bocabadat, sembla que les imatges vagin de fora cap a dins”, deia un veí de la zona assenyalant-se el pit amb les dues mans, “és impressionant, no tinc paraules”.

Durant l’any hi ha dos períodes en els quals es projecten videomapatges especials: en el temps d’Advent i Nadal i durant la Quaresma i la Setmana Santa. En el primer, guiats per sant Josep, es contemplen les escenes de la

vida de la Verge Maria sota la mirada i el cor del seu marit. Acompanyats per aquest sorprenent espectacle de relleu, música i color, assistim al relat emocionat del que va fer de pare de Jesús, amb la mirada posada en el Nen que Déu va deixar sota la seva custòdia i el naixement del qual centra l'alegria i la mirada contemplativa d'aquests dies.

En el segon, el videomapatge se centra en la passió, mort i resurrecció de Crist. Escenifica una conversa entre la Mare de Déu i Longí, el soldat que va traspasar amb la seva llança el costat de Jesús. A les reflexions i preguntes del jove militar, la Verge Maria respon amb una profunda visió del patiment del seu Fill i un horitzó de perdó, amor i esperança que desperta finalment la fe de Longí. La impressió de tridimensionalitat envoltant és molt viva, ajudada pel ritme de la percussió pròpia d'aquests dies.

La galeria mariana, l'Espai "Una devoción milenaria" i l'aplicació

També s'han renovat dos espais molt valorats pels visitants: la galeria mariana i l'exposició històrica. Al llarg del passadís principal de la cripta, s'hi han instal·lat unes vitrines modernes, il·luminades amb cura i harmonitzades amb l'arquitectura del santuari. S'hi contempla una selecció de les imatges de la Mare de Déu que han estat lliurades al

santuari al llarg dels anys, agrupades amb criteris geogràfics i mariològics. Aquesta selecció, que es renova cíclicament, es completa amb dues grans pantalles tàctils que permeten buscar les fotografies de la resta de les Patrones i les imatges del dia del pelegrinatge en què van anar al santuari.

L'antiga exposició històrica, situada a l'entrada de l'esplanada, s'anomena Espai "Una devoción milenaria". Mostra el recorregut històric de la devoció a la Verge de Torreciutat, manifestació secular d'estima a santa Maria nascuda en aquests cingles en el segle XI i caracteritzada per un arrelament en els veïns d'aquesta terra. Recull també la seva extensió universal, en amorosa continuïtat gràcies a la generositat i magnanimitat de sant Josepmaria, amb la construcció del nou santuari. La informació escrita, fotogràfica, infogràfica

i audiovisual es combina amb agilitat per proporcionar una experiència de coneixement atractiva i perdurable.

En aquesta mateixa línia de renovació, s'ha publicat una aplicació de Torreciutat per a telèfons mòbils, una completa guia elaborada per facilitar la preparació i el màxim aprofitament de la visita al santuari. Gràcies a una xarxa d'emissors distribuïts pel recinte, el visitant rep dades i imatges geolocalitzades a mesura que s'hi desplaça.

Trobades personals amb la Mare de Déu

Anar a Torreciutat ofereix l'oportunitat de mantenir una trobada agraït amb santa Maria. Aquesta és la vivència personal que procurem oferir als que venen. I contribueixen a facilitar-la el conjunt dels projectes desenvolupats i els il·lusionats esforços de tothom. Són nous motius per atansar-se al santuari i visitar la Mare de Déu. I també noves experiències, obertes a creients i no creients.

Pelegrins i visitants manifesten sovint una profunda satisfacció amb el que han viscut al santuari. Anem recollint i publicant al lloc web i a les nostres xarxes socials testimonis de persones de condició molt variada que expressen, cadascú a la seva manera, aquesta experiència. Es comprova que, amb la posada en marxa d'aquestes iniciatives, la Mare de Déu continua tocant aquí el cor dels seus fills. “Llegir en arribar, al cartell de l'entrada, «Ets a casa de la Verge, a casa de Maria», explicava una catequista, “m'ha fet adonar que estava a les mans de la meua Mare, i que amb Ella estaria contemplant i vivint intensament cada moment del pelegrinatge”.

¹ Director de comunicació de Torreciutat.

